

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీమహాలక్ష్మ్యే నమః

శ్రీమద్వేంకటాధ్వరివిరచితే శ్రీలక్ష్మీసహస్రే
॥ కటాక్షస్తోత్రం పంచమః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీమహాలక్ష్మ్యే నమః

॥ కటాక్షస్తబకః పంచమః ॥

లక్ష్మీవదన లావణ్య సుధోదధి కృతోదయః ।
కల్పవృక్షః కటాక్షాత్మా కాంక్షితాని కరోతు నః ॥ 5.1 ॥

క్షమాకుమారి క్షణమీక్షణం త్వం
యదృచ్ఛయా న్యస్యసి యస్య జంతౌ ।
స ఈక్షణానాం త్రయమష్టకం వా
సహస్రకం వా సహసా దధాతి ॥ 5.2 ॥

అంబ స్తోకాలోకసుధాశీకరలేశైః
అంగం జంతోరార్థయసే యస్య స ఏషః ।
హస్తాత్ స్వీయాద్వారణమస్తాచ్చ గలద్భిః
దానాంభోభిః పంకిలగేహంకణభూః స్యాత్ ॥ 5.3 ॥

త్వద్వీక్షణామృతకణోఽపి న యేషు తేషాం
సద్మాని జీర్ణశిథిలచ్ఛదిరాప్తిరక్తైః ।
అభ్రచ్యుత్తైరుదకబిందుభిరశ్రుమిశ్రైః
జంబాలితాని జగదంబ చిరం భవంతి ॥ 5.4 ॥

కనకశిబికారూఢాః ప్రౌఢాధిరాజ్యపదే స్థితాః
కతిచిదతులం మన్యా ధన్యాశ్చరంతి యదిందిరే ।
యదపి చ వహంత్యేనాం దీనాః పరే ఫలమంబ తత్
ద్వయమపి తవ స్తోకాలోకాన్వయవ్యతిరేకయోః ॥ 5.5 ॥

జడం మామప్యార్తం జనని శిశిరాపాంగవిసరైః
 కృపాపూరస్మైరైః క్షణమిహ కృతార్థీ కురు ముదా |
 తతః కో వా దోషస్తవ భవతి దైత్యారిదయితే
 మరౌ వా మేరౌ వా భగవతి సమం వర్షతి ఘనః || 5.6 ||

ద్వారి ద్వారి దురీశకింకరకృతైరాతంకదైర్ఘ్యంకృతైః
 అప్యుచ్చైరతిమాత్రవేత్రపరుషాఘాతైరనుచ్ఛాటితః |
 దుర్ధారిద్ర్యదశాపిశాచనిచయో దూరాత్సముత్సార్వతే
 దేవి త్వత్కరుణాకటాక్షతటినీ స్నానార్జవేనాధునా || 5.7 ||

శుచౌ వంశే జన్మ శ్రుతినయమతిర్మాతరతులా
 వికంపా సంపత్తిర్విశదమవిగీతా చ కవితా |
 ప్రపత్తిర్దైత్యారౌ హితపరమపత్యం శుభయశో
 వివర్తాః సప్తామీ ధ్రువమసదృశాం తావకదృశాం || 5.8 ||

అలమలమనుసృత్య స్వామిని జ్ఞానహీనాన్
 అకలితబహుమానానన్వహం కింపచానాన్ |
 శరణముపగతం మాం చారు కారుణ్యతుంగైః
 స్నపయ జనని సంపన్నత్రరంగైరపాంగైః || 5.9 ||

కృతీ వసుమతీపతీన్ కృతచటుస్తవః సేవతాం
 దిశః స్ఫుటమటాట్యతాం దిశతు ధాతువాదే దృశం |
 జపత్వపి మనూన్ బహూన్ జలనిధేః సుతే యస్తు తే
 దృశామిహ దయాస్పృశామవిషయో దరిద్రాతి సః || 5.10 ||

కృపణదశాపిశాచగణమోచనవేత్రలతాః
 మధురిపుభక్తివల్లి పరివృద్ధిసుధాంబుధరాః |
 హృదయతమోవిమోక్షహిమధామకరాః కమలే
 భగవతి నః పునంతు భవదీయకటాక్షలవాః || 5.11 ||

ఉదీతా దుగ్ధాభ్యైః కువలయపరీతాపశమనీ
 పదే విష్ణోర్భాంతీ రజనిచరచక్రవ్యసనదా |
 దిశంతీ సార్వజ్ఞం భజతి శిరసా క్వాపి కమలే
 శుభ్రాలోక్తైః శోకం హరతు శశిలేఖేవ భవతీ || 5.12 ||

దూరాజావసథాభిధాన నిరయద్వారాగ్రజాగ్రన్నర -
 క్రూరాలాపశరాహతివ్యతికరం దూరాన్నిరాకుర్వతీః |
 పారావారసుతే తరంగయ మయి స్మేరాంబుజస్పర్ధినీః
 ఘోరాపారసమస్తదుష్కృత పరీహారాయ ధీరా దృశః || 5.13 ||

అఘటితఘటనాపటీయసీ తే
 హరిగృహిణి ప్రకటా కటాక్షరేఖా |
 స్థిరవసుమవనీపకం విధత్తే
 జనని వనీపకమేవ హంత జంతుం || 5.14 ||

నయనే ఫణీంద్రశయనేష్టనాయకే
 యది నాదధాసి సుదినాబ్జశోభనే |
 బలభేదనోఽపి న లభేత సంపదం
 మరుతామయేత మరుతామపి స్థలీ || 5.15 ||

కరుణారసేన వరుణాలయాత్మజే
 మ్రుదిమానమేత్య యది మామవేక్షసే |
 మలినాత్మనాపి కలినా క్రియేత కిం
 మమ కిం కరోతు యమకింకరోఽపి వా || 5.16 ||

మామపాంగలహరీ గరీయసీ
 తావకీ స్పృశతు దేవకీస్నుషే |
 అంతకస్య తు రుషా కషాయితా
 మా పతంతు మయి దృష్టివృష్టయః || 5.17 ||

బంధురగుణే కృపణబంధుమనపాయం
 సింధుతనయే తవ కటాక్షమకరందం ।
 ఇందుకరవృందజడచందనమహీభృత్
 కందరమరుచ్ఛిశిరసుందరముపాసే ॥ 5.18 ॥

ఆర్తిం లుంపత్వంబ తవాపాంగసుధాత్మా
 గంగా సైషా చిత్రగతిర్వర్జితభంగా ।
 నేత్రే శోషం ప్రత్యుత పద్మే భవమేవ
 ప్రాజ్ఞానాం యా భాసితరూపం చ విధత్తే ॥ 5.19 ॥

ఉచ్చకోరకనవాభ్యుదయం తే
 వీక్షితం మనుమహే మకరందం ।
 యత్ర తల్లగతి షట్పదమంత్రః
 తత్ర భాతి శతపత్రగృహే యత్ ॥ 5.20 ॥

యక్షశ్రీజననచణైస్తవావలోకైః
 లక్ష్మీ శ్రీక్షయపిశునా నిరస్యమానా ।
 నాలీకాసనలిపిరప్యలీకలీనా
 నాలీకా భవతి నృణాం ప్రతీపగత్యా ॥ 5.21 ॥

దుగ్ధాబ్ధికన్యే త్వదపాంగభృత్యా
 విత్తాధిపత్యాదిపదాభిషిక్తాః ।
 హృత్తాపయుక్తాస్తవ దేవ్యభక్తా
 మర్త్యా జగత్యాం విలపంతి రిక్తాః ॥ 5.22 ॥

వీక్షితాని తవ వారిధికన్యే
 యత్ర పాలితజగంతి లగంతి ।
 చిత్రమత్ర స పరత్ర చ దేహీ
 దేహీశబ్దమపహాయ చకాస్తి ॥ 5.23 ॥

తవ దేవి పటుర్నటః కటాక్షో
 గుణవత్తాలసదుచ్ఛయః స నూనం ।
 నను నర్తయతే సరస్వతీం యః
 సతతం సంశ్రితమంజలాస్యరంగే ॥ 5.24 ॥

భావత్కైర్భగవతి కజ్జలానువిద్ధైః
 కృష్ణో యైర్భవతి విధుః కటాక్షపూరైః ।
 తల్లేశైరధికతమశ్రియాం నిదానైః
 మాలిన్యం హరసి విచిత్రమాంతరం నః ॥ 5.25 ॥

వికస్వరామోదభరం వితన్వతీ
 పురోవసంతం ప్రథితాగమాంచితా ।
 కటాక్షవల్లీ తవ మాధవప్రియే
 ప్రసౌత్యనంతం సుమితాప్యసౌ ఫలం ॥ 5.26 ॥

న విప్రయోగి వ్యసనాయ కల్పతే
 న మార్గణానాం సహతే చ పంచతాం ।
 భవం జవాత్ ప్రత్యుత దందహీత్యయం
 జయత్యపాంగస్తవ చిత్రమిందిరే ॥ 5.27 ॥

వికచకమలశోభావిభ్రమోద్భూతీసీమా
 విధుమిహ సదుపాస్యం తన్వతీ సుప్రసన్నం ।
 శరదివ తవ వీక్షా శార్జ్జణః ప్రాణకాంతే
 శమయతు కిల మేఘాటోపముజ్జ్వంభితాపం ॥ 5.28 ॥

నిత్యామేవ విభూతిమంబ దదతో నిర్వాజబంధోర్భవత్ -
 దివ్యాపాంగలవస్య వర్ణనవిధౌ కో లబ్ధవర్ణో భువి ।
 జుష్టో దృష్టిభిరష్టభిశ్చ తిసృభిః ప్రాయః సహస్రేణ వా
 దేవి ద్వాదశభిశ్చ దైవతగణో యస్మై చిరం తిష్ఠతే ॥ 5.29 ॥

తత్తాదృక్షకటాక్షకంకటధరః శ్రీవేంకటాద్రిశితుః

ప్రాణప్రేయసి భూయసీం ప్రభజతే శౌర్యాభిముఖ్యశ్రుతిం ।
సత్కీర్త్యా సహసామరోత్తమజయం ప్రాప్తస్తవోపాశ్రితో
వాగ్బాణైర్న విహన్యతే క్షితిభుజాం నిర్జిత్య నిత్యద్విషః ॥ 5.30 ॥

యావద్భావత్యవీక్షా విశతి తనుభృతామిందిరే మందిరేషు
వ్యక్తం నృత్తం విధత్తే ధనపతివిభవాదుత్తరా విత్తరాజిః ।
ద్వారే తారేశగౌరాస్తురగపరిబృథా బంధురాః సింధురా వా
గర్వాత్ ఘుష్యంత్యఖర్వాభ్యుదయమధిముఖం రాజతే రాజతేజః ॥ 5.31 ॥

ధన్యః కశ్చిజ్జగతి విషయస్తావకాలోకితానాం
అత్రాముత్రాప్యఖిలజనని ప్రాప్య గోత్రాధిక్యత్త్వం ।
సత్సంతానప్రభవసుమనః సేవయాఽఽమోదశాలీ
జైత్రస్థానం కిమపి భజతి శ్రీమదుచ్ఛామరం చ ॥ 5.32 ॥

శయోత్థాయం జనని ధనినాం వాసమాసాయమిత్థం
గత్వా గత్వాఽప్యనుదినమనుచ్ఛిన్నతృష్ణోద్గమోఽహం ।
హృద్యాపాంగామివ భవదవప్లోషశాంత్యై రమే త్వాం
హృద్యాపాంగాం మధురిపువశీకారవిద్యే ప్రపద్యే ॥ 5.33 ॥

వితన్వంత్యామిష్టం వివిధమచిరాదీక్షణలవైః
భవత్యాం జాగ్రత్యాం భగవతి నరాన్ సేవితుమనాః ।
క్షరంతీమభ్యర్ణే కమలసురభిస్వాదుసలిలాం
స్రవంతీముల్లంఘ్య శ్రయతి మృగతృష్ణామతితృషా ॥ 5.34 ॥

అజీర్యదఘనాశనం దృఢగదాకరం దేవి యత్
పురాణమపి పూరుషం పునరలంఘనం పుష్యతి ।
తదేతదిహ పాతు నస్తవ కటాక్షదివ్యోషధం
ఫణీంద్రశయజీవికే భవవిపన్మయాదామయాత్ ॥ 5.35 ॥

దుర్లంఘ సంసృతిదుర్లవకర్ణధారాః
 సంపద్వధూసతత నర్తనసూత్రధారాః |
 అజ్ఞానకాననవిదారకుఠారధారాః
 పద్మే జయంతి భవదీయకటాక్షధారాః || 5.36 ||

స్వాదుశీతలదయారసపూర్ణం
 సేవితం ద్విజవరైరమృతోత్కైః |
 దేవి తావకకటాక్షతటాకం
 విశ్వతాపవిగమాయ విగాహే || 5.37 ||

కరుణయా కలశోదధికన్యకే
 జడతమేష్వవలోకమఘాపహం |
 వితనుషే సకృదేష పునస్తనో -
 త్యనవలోకమధన్యదురాసదం || 5.38 ||

దేవి కటాక్షలవస్తవ రిక్తే
 సంపదమాధిపదేఽపి నిధత్తే |
 సింధుకుమారి తథాప్యతమస్కే
 సిద్ధ్యతి తత్ర సమాధిరదృష్టే || 5.39 ||

ప్రాగేవ స్యాత్ ప్రార్థితార్థస్య సిద్ధిః
 పశ్చాదంబ త్వత్కటాక్షోపలంభః |
 దృష్టాంతో నస్తత్ర తే దృష్టిపాతాత్
 ప్రాగంభోధిం లంఘయన్ పావమానిః || 5.40 ||

వక్షోరక్షే శార్జ్గణః స్థూలలక్షే
 తత్తాదృక్షే జాగ్రతి త్వత్కటాక్షే |
 సూనశ్రీభిః సాంద్రగంధే పరోక్షే
 కుర్యాదాస్థామల్పధీః కల్పవృక్షే || 5.41 ||

రచయతి తవ వీక్షా నూనమజ్ఞేఽపి రక్షాం
 దురితచరితభేదీ దేశికో మంత్రవాదీ |
 తదిహ గలితమోహో ద్రాగయం పద్మగేహే
 విషయరుచిపిశాచీ విక్రియాభిర్వ్యమోచి || 5.42 ||

జగదంబ తవాపాంగో
 జలజాతశరః ప్రపుష్టమధుకాలః |
 కమలే కథయ కథం వా
 కరోత్యసౌ సర్వమంగలేనాప్తిం || 5.43 ||

తిష్ఠంతష్టమ ఏవ భూసుతశనిప్రప్తాశ్చ దుష్టా గ్రహాః
 ఫాలే కామపి లేలిభీతు జగతః స్తప్తాపి కష్టాం దశాం |
 తే కిం కుర్యురపాంగతో మయి సకృద్దేవి త్వయాఽంగీకృతే
 నీహారో న కరస్థమంబరమణేర్ద్రిలాంబుజం బాధతే || 5.44 ||

విజయాపజయౌ రమే భవేతాం
 త్వదపాంగాన్వయతద్విపర్యయాభ్యాం |
 అజయత్తవ వీక్షయా హనూమాన్
 అధిలంకం వికటాక్షరాక్షసౌఘం || 5.45 ||

ప్రతిఘోష్టమధీశితుర్న పద్మే
 భవదీక్షావిషయం ప్రవేష్టుమీష్టే |
 త్వదపాంగసుధార్మితస్తుపారీ -
 భవదగ్నిర్హనుమానిహ ప్రమాణం || 5.46 ||

కటాక్షప్రత్యూషే తవ మిషతి కంసారిదయితే
 తమః శామ్యత్యంతర్గతమపి చ సూర్యాకలనతః |
 స్వయం దోషోన్మేషో విరమతి పునస్సారసవన -
 శ్రియః సంపద్యంతే దివి చ భవితా భాసనమపి || 5.47 ||

సురభిస్తనుతే తవావలోకః

సుమనః సంపదమంబ భూమిజానాం |

అవిపల్లవతాం విధాయ పుష్టా -

త్యపి చామోదమదీప్తికాననానాం || 5.48 ||

కమలే గభీరకరుణాజలధే

త్వయి మందరక్షణవికాసిహృది |

కలితోదయా మృదుకటాక్షసుధా

ప్రథయత్యసౌ సుమనసాం ప్రమదం || 5.49 ||

ప్రతిఘానలం భుజగశ్చైలపతేః

ప్రశమం నయంత్యతితరాం శిశిరా |

కమలాలయే తవ కటాక్షర్పురీ

విధునోతు మే వృజినతాపభరం || 5.50 ||

దృశో లేశం దేయాస్త్రియుగసఖి దేయం కియదిదం

మహోదారాయాస్తే మమ తు సుమహానేష విభవః |

కణానత్ర ద్విత్వాన్ గణయతి న వారాం జలధరః

ప్రపద్యంతే శుక్తౌ పరిణతిమమీ మౌక్తికతయా || 5.51 ||

బిలేశయకులేశభూధరపతిప్రియే త్వద్ధయా

తరంగితమపాంగితం ధృతవతశ్చిరం దృశ్యతే |

వికస్వరపికస్వర వ్యతికరస్ఫురన్నిష్కృటం

నటద్యువతినూపుర క్వణితసుందరం మందిరం || 5.52 ||

నారాయణప్రణయిని త్వమపాంగదుగ్ధ -

ధారాభిరాభిరభిషించ దయాంబుధే మాం |

స్మేరానవద్యనిరుపాఖ్యసుఖం యతో మే

స్వారాజ్యభాగ్యమపి సేత్యతి శాశ్వతం తత్ || 5.53 ||

భో భూపభూమౌ భ్రమ భీమపాప -
 భూమేతి మే మూర్ధ్ని లిపిం విధాతుః |
 పవర్గగర్భాం పరిమృజ్య పద్మే
 లిఖస్యపాంగైరపవర్గగర్భాం || 5.54 ||

యం త్వం దేవి నిరీక్షసే యదుపతేః కాంతే దృశా తాదృశా
 తత్ర స్తోత్రగిరశ్చరంతి విదుషాం తత్రైవ చిత్రా గుణాః |
 తేనైవ వ్యపదేశమృచ్ఛతి కులం తస్మై మతిస్తిష్ఠతే
 ద్రష్టా పృష్ఠమరేస్స ఏవ న పునర్ధన్యం తదన్యం విదుః || 5.55 ||

అపారసంసారతపాతపార్తి -
 వ్యపాయదచ్ఛాయమపాస్తదోషం |
 కృపామరందైః శిశిరం రమే త్వ -
 దపాంగకల్పద్రుముపాశ్రయామః || 5.56 ||

భావత్యమూర్తిశమనం విరజాతరంగం
 పశ్యామ్యపాంగమఖిలాంబ యదాప్లుతాంగః |
 పీతాంబరాకలితదీప్తి పదం పరార్థ్యం
 ముక్తాదిభూషితముపేత్య ముదం దధాతి || 5.57 ||

దుర్వర్ణమర్ణవసుతే నమతాం లలాటే
 లోకాంబ లుంపతి కటాక్షఝరస్త్వదీయః |
 తే రాజతాభ్యుదయినః పునరుల్లసంతీ -
 త్యేతత్ కరోతి హృది విస్మయమస్మదీయే || 5.58 ||

దేవి దుర్గతమరౌ తవ వీక్షా
 కాలికా దిశతి కాంచనవృష్టిం |

తస్య సిద్ధ్యతి సుకీర్తిరుదంచ -
 ద్వీరసస్యవిభవశ్చ తతః స్యాత్ || 5.59 ||

వరుణాలయసార్వభౌమకన్యే
 కరుణాపాంగమధువ్రతస్త్వదీయః |
 మధునాశనమేత్య వృద్ధిమృచ్ఛన్
 అధునా నీరజసంగతిం విధత్తాం || 5.60 ||

నిద్రాజపాం భవవిషాదమయే నిశీధే
 స్వాపాంగమర్పయసి శోభనమౌషధం నః |
 చిత్రం తతోఽపి జగదంబ చిరం వినిద్రం
 వేత్స్యామహే విగతదుఃఖపదం ప్రబోధం || 5.61 ||

స్వాలోకం శిశిరం చిరాయ నయసే యం జాయమానం జనం
 సంపశ్యేన్మధుకాల ఏవ సుమనః సత్త్వావహస్తం తతః |
 పాథోజాయతనే రజాంసి జనయన్ వేధోదృగూష్మాగమో
 రౌద్రాలోక ఘనాగమశ్చ తమసాం కర్తా న తత్రాస్పదీ || 5.62 ||

ప్రాయః కంచిదదృష్టవంతమవనౌ పద్మే దృశా స్వీయయా
 సంయోజ్య ప్రసభం క్షణేన తనుషే జంతుం సహస్రేక్షణం |
 ఆధిత్స్యస్యసదృక్పదే త్రిదశనేత్రాకారభాజం తమ -
 ప్యేణాంకస్వసరీదృశం ఘటయితుం ద్రాగీశిషే దుర్లుటం || 5.63 ||

ముఖరుచిసరిత్తరంగాః
 స్మితసితశతపత్రలోలకలభృంగాః |
 సంపన్నర్తనరంగా
 జయంతి జగదంబ తావకాపాంగాః || 5.64 ||

|| ఇతి శ్రీమద్వేంకటాధ్వరివిరచితే శ్రీలక్ష్మీసహస్రే కటాక్షస్తబకః పంచమః ||